

**OM JÜLICHER-
HANDSKRIFTEN TILL
PETRUS DE DACIA: PROGR**

Published @ 2017 Trieste Publishing Pty Ltd

ISBN 9780649193745

Om Jülicher-handskriften till Petrus de Dacia: Progr by Johannes Paulson

Except for use in any review, the reproduction or utilisation of this work in whole or in part in any form by any electronic, mechanical or other means, now known or hereafter invented, including xerography, photocopying and recording, or in any information storage or retrieval system, is forbidden without the permission of the publisher, Trieste Publishing Pty Ltd, PO Box 1576 Collingwood, Victoria 3066 Australia.

All rights reserved.

Edited by Trieste Publishing Pty Ltd.
Cover @ 2017

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent, re-sold, hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior consent in any form or binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.triestepublishing.com

JOHANNES PAULSON

**OM JÜLICHER-
HANDSKRIFTEN TILL
PETRUS DE DACIA: PROGR**

checked on p. 1.

INBJUDNING

TILL DEN OFFENTLIGA FÖRELÄSNING,

MED HVILKEN

PROFESSORN I NORDISKA SPRÅK

VID GÖTEBORGS HÖGSKOLA

FIL. D:r JOHAN GUSTAF CHRISTOFER CEDERSCHIÖLD

KOMMER ATT SITT ÄMBETE TILLTRÄDA.

AF

HÖGSKOLANS REKTOR.

Bifogad skrift: Jülcher-handskriften till Petrus de Dacla.

GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSSTYDNINGENS AKTIEBOLAGS TRYCKERI
1894.

Till förste innehafvare af lärostolen i det i synnerhet vid en skandinavisk högskola viktiga ämnet *nordiska språk* kallade Styrelsen för Göteborgs Högskola den 3 juni 1890 docenten i samma ämne vid Lunds Universitet, Fil. Dr. AXEL KOCK, som därjämte af samma Styrelse den 3 jan. 1891 utsågs att vara Högskolans förste rektor. Från denna senare befattning entledigades han på egen begäran redan den 13 juli s. å., eller innan ännu Högskolan börjat sin egentliga verksamhet, och icke heller som målsman för ämnet *nordiska språk* kom Professor Kock att länge tillhöra Högskolan. På grund af hälsoskäl begärde han hos Styrelsen den 12 juni 1893 entledigande från den professur, han innehade vid Högskolan från och med utgången af läsåret.

Det är således endast under Högskolans tvenne första arbetsår, som Professor Kock tillhört hennes lärarekrets. Högskolan skattar emellertid högt förmånen af att hafva bland sin första uppsättning af lärare ägt en man med Professor Kocks stora anseende i den vetenskapliga världen, och hon häftar till honom i stor skuld såväl för det sätt, på hvilket han vid Högskolan inaugurerat studiet i nordiska språk som för det lifliga intresse och den klara insikt, hvarmed han under den tid, han tillhörde Högskolan, deltog i alla rådslag, som lände till hennes utveckling och förkofran. Då han nu återgått från Högskolan till privatlifvet, följer honom från deras sida, som med honom samarbetat i Högskolans tjänst, ett varmt tack för den tid af gemensam sträfvan, som redan är till rygga. Och med dem förena sig alla vänner

af nordisk språkforskning i en lyckönskan till denna vetenskap, åt hvilken han hädanefter mera odeladt kan ägna sina krafter och hvilken han säkerligen skall skänka ytterligare mångt viktigt och för dess utveckling bestämmande arbete.

Till innehafvare af den professur, hvilken Professor Kock lämnat, kallade Styrelsen den 10 juli 1893 docenten i nordiska språk vid Lunds Universitet, Fil. D:r GUSTAF CEDERSCHIÖLD, hvilken kallelse vann Kongl. Maj:ts stadfästelse den 2 sept. s. å. Då emellertid Professor Cederschiöld icke med ens kunde afbryta sina förbindelser till Svenska Akademiens Ordboksarbete, i hvilket han sedan detta arbetes första planläggning varit en af de ledande krafterna, har han först med nu ingångna läsår trädt i utförning af sitt ämbete vid Högskolan. Under det läsår, under hvilket han åtnjutit tjänstledighet, har professuren på förordnande uppehållits af Docenten i nordiska språk vid Upsala Universitet, Fil. D:r Elis Wadstein, hvilken genom ett insiktsfullt och samvetsgrannt arbete förvärfvat sig rätt till Högskolans synnerliga tacksamhet.

Professor Cederschiöld har om sitt lif meddelat:

Jag, JOHAN GUSTAF CHRISTOFER CEDERSCHIÖLD, är född i Stockholm den 25 juni 1849; mina föräldrar voro Expeditionsskreteraren i Justitiedepartementet, utn. Revisionssekreteraren Fil. Doktor Gustaf Cederschiöld och hans hustru Elsa Wilhelmina, född Borg. Efter att hafva genomgått Nya Elementaraskolan i Stockholm aflade jag v. t. 1868 studentexamen vid samma läroverk.

Inskrefs samma år som student vid Lunds universitet, aflade vid samma universitet filosofie kandidatexamen (efter 1853 års stadga) i sept. 1873 samt promoverades därefter till filosofie doktor i juni 1874.

Utnämndes till docent i nordiska språk vid Lunds universitet i jan. 1875 och kvarstod i tjänstgöring som sådan till slutet af v. t. 1882; tjänstledig från början af h. t. 1882 och blef på ansökan entledigad i nov. 1883.

Företog studieresor såsom innehafvare af Humero-Steuchiska resestipendiet h. t. 1870 till Danmark och sommaren 1871 till Tyskland, såsom innehafvare af Riksstatens mindre resestipendium sommaren 1877 till Danmark och Tyskland samt sommaren 1878 till Tyskland, Frankrike, England och Danmark, på egen bekostnad till Tyskland sommaren 1885.

Antogs till Notarie vid filosofiska fakulteten i Lund i febr. 1876 och kvarstod som sådan till slutet af sommaren 1882.

Erhöll litterärt anslag af Svenska Akademien åren 1881, 1882 och 1883.

Genomgick pedagogisk profårskurs i Lund läsåret 1879—80. Var lärare vid Lunds fullständiga läroverk för flickor h. t. 1890—v. t. 1882. Antogs i juli 1882 till föreståndare vid Göteborgs Nya Elementarläroverk för flickor och kvarstod som sådan till slutet af v. t. 1889, då jag på ansökan entledigades. Var h. t. 1884—v. t. 1886 lärare och läsåret 1885—86 därjämte studierektor vid den med Kjellbergsska flickskolan i Göteborg då förenade högre seminariefdelningen. Förordnades af Konungen i nov. 1885 till ledamot i den kommitté, som hade att undersöka, huru undervisningen i de enskilda högre flickskolorna bedrefs m. m. Valdes af Göteborgs Stadsfullmäktige till ledamot af Göteborgs stads allmänna folkskolestyrelse från början af året 1887 samt af nämnda folkskolestyrelse till vice ordförande från början af året 1888; fungerade som sådan till slutet af v. t. 1889.

Valdes till ledamot af Kongl. Vetenskaps- och Vitterhetssamhället i Göteborg jan. 1885.

Antogs i slutet af år 1888 af Svenska Akademien att från och med juli 1889 vara medarbetare i redaktionen af akademiens Ordbok öfver svenska språket; har allt sedan sistnämnda tid varit verksam i detta uppdrag.

Utnämndes okt. 1889 (för andra gången) till docent i nordiska språk vid Lunds universitet.

Kallades den 10 juli 1893 af Styrelsen vid Göteborgs Högskola till professor i nordiska språk vid samma Högskola.

Har af trycket utgifvit:

I Lunds universitets årsskrift, Tom. X (1874): *Bandsmanna saga*, efter skinnboken n:o 2845, 4:to å kongl. bibl. i Köpenhamn (gradualafh.) samt *Geiali eða Óláfs drápa ens helga*.. efter »Bergsboken». — *Därsammastädes*, Tom. XI (1875): *Jómsvíkinga saga* efter skinnboken n:o 7, 4:to å kongl. bibl. i Stockholm. — *Därsammastädes*, Tom. XIII (1877): *Möttuls saga* samt *Skikkju rimur* (utgörande sidd. 1—47 och 51—82 uti Versions nordiques du fabliau français »Le mantel mantsillé», Textes et notes par G. Cederschöld et F. A. Wulff). — *Därsammastädes*, Tom. XIII—XV, XVIII, XIX (1877—84): *Fornögur suðrlanda*. (Samtliga dessa skrifter äfven utgifna separat.)

I tidskriften *Germania*, XX (1875): *Zur Textkritik von vier romanischen Sagas*. — *Därsammastädes* XXV (1880): *Eine alte Sammlung isländischer Æfintýri*.

Noveller af W. H. Riehl. Öfversättning. I, II. Lund 1876, 1878.

I Festskrift till Kongl. Universitetet i Köpenhamn vid dess 400 års jubileum .. från Kongl. Carolinska Universitetet i Lund (1879): *Clarus saga. Clari fabella. Islandice et latine*.

I *Literaturblatt für germanische und romanische Philologie*, 1880: recension af »*Saga af Tristran ok Ísönd* samt *Möttuls saga*, utdg. af G. Brynjólfs-son» äfvensom af »*Tristrans saga ok Ísöndar*, herausg. von E. Kölbing».

Erex saga, efter handskrifterna. Köpenhamn 1880.

I Revue Critique d'histoire et de littérature, XIV. II (1880) och XVI. I (1882): recensioner af »Háttatal Snorra Sturlusonar, herausg. von Th. Möbius, I, II.

I Arkiv för nordisk filologi, I (1883): Allra kappa kvæði. — Därsammastädes, V (1889): Bidrag till kritiken af Bandamanna sagas text. — Därsammastädes, VII (1891): recension af »Orvar-Odds saga, herausg. von R. C. Boer». — Därsammastädes, VIII (1892): recensioner af »W. Ranisch, Die Volsungasaga» och »Håndskriftet 2365 4to . . . udg. ved L. F. A. Wimmer og F. Jónsson» samt Nekrolog öfver Theodor Wisén. — Därsammastädes, IX (1893): Har Orvar Odds saga lånat från Magus saga? och Om komparationen af fornisländska adjektiv på -legr (-ligr) och adverb på -lega (-ligr).

I Årberättelse för Göteborgs Nya Elementarläroverk för flickor, 1884: Om uppfostran hos nordboarne under hedna tiden. — Därsammastädes, 1885: Om ferieläsning.

I Nyare bidrag till kännedom om de svenska landsmåten och svensk folklif, V. 6 (1885—91): Medeltidsberättelser.

I Nordisk tidskrift, utg. af Letterstedtska föreningen, 1886: Huru den gamla isländska litteraturen kommit till oss, samt recension af »H. Schück, Svensk litteraturhistoria, b. 1—3» och »Fr. Schweitzer, Geschichte der altskandinavischen Literatur». — Därsammastädes, 1891: Döda ord. (Andra, öfversedda upplagan utkom såsom särskild skrift. Lund 1893).

I Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie, 1887: Studier öfver isländska kyrkomåldagar från frihetstiden.

Svensk läsebok. I—IV. Göteborg 1888. (I, II. Tredje upplagan 1892; III. Andra upplagan 1892).

Kalldråpet och vänpröfningen. Ett bidrag till kritiken af de isländska sagornas trovärdighet. Lund 1890.

I Göttingische gelehrte Anzeiger 1892: recension af »F. Detter, Zwei Fornaldasögur».

I Zeitschrift für Deutsche Philologie, XXV (1892): Nekrolog öfver Theodor Wisén.

Några meddelanden om Svenska Akademiens ordbok öfver svenska språket. Lund 1893.

Dessutom åtskilliga, mestadels korta, uppsatser och recensioner i Deutsche Literaturzeitung, Ny Svensk tidskrift, Verdandi, Pedagogisk tidskrift, Nordisk familjebok samt i några tidningar.

Har medverkat vid utarbetandet och tryckningen af:

Sveriges högre flickskolor (kommittébetänkande). Stockholm 1888.

Ordbok öfver Svenska språket, utgifven af Svenska Akademien. H. 1, 2. Lund 1893, 1894.

Har, jämte professorerna H. Gering och E. Mogk såsom medredaktörer, grundat och besjrt utgifvandet af samlingen Altnordische Sagabibliothek, af hvilken 3 band hittills utkommit (Halle 1891—94).

I Professor Cederschiöld har Högskolan lyckats förvärfva en grundlig och mångsidig vetenskapsman med ett bland idkarne af nordisk, speciellt isländsk filologi berömdt namn. Under det fortsatta arbetet för sin utveckling ställer Högskolan stora förhoppningar på Professor Cederschiölds verksamhet icke blott såsom lärare och vetenskaplig författare, utan ock som en man med bepröfvad insikt i och omfattande kännedom om undervisnings- och universitets-väsen. Genom en tidigare flerårig verksamhet inom detta samhälle i undervisningens tjänst har han personligen förvärfvat sig sympati i vida kretsar. Denna sympati kommer honom nu till mötes, då han åter inom detsamma tillträder en verksamhet, för hvilken han i synnerlig grad är ägnad, och hvilken, såsom vi hoppas, skall bringa honom själf rik tillfredsställelse.

Professor Cederschiöld kommer att måndagen den 10 sept. kl. 1 e. m. medelst en offentlig föreläsning å Stora Hörsalen »*Om s. k. subjektlösa satser i svenskan*» tillträda sitt ämbete.

Det är med synnerlig glädje, Högskolan vid detta tillfälle motser ett besök af sin högt vördade Kansler, *f. d. Statsrådet, R. o. K. af K. M. O., St. Off. Fr. H. L., L. K. V. A., m. m., J. D., Herr PEHR JAKOB von EHRENHEIM*. Den unga Högskolan ser i detta besök ett bevis på det intresse, hvarmed de svenska Universitetens Kansler följer henne i hennes verksamhet, och hon är trygg vid tanken att hon i sitt arbete för att göra den insats i vår vetenskapliga odling, hvilken man af henne har rätt att vänta, i honom vunnit ett mäktigt stöd. Jag anhåller här att få å Styrelsens vägnar bringa *Universitets-Kanslern, f. d. Statsrådet Herr P. J. von EHRENHEIM* en värdsam välkomsthälsning.

En värdsam inbjudning att öfvervara Professor Cederschiölds offentliga inträdesföreläsning ställer jag härmed å Styrelsens vägnar till *Ordföranden i Göteborgs Högskolas Examins-kommission, En af de Aderton i Sv. Akademien, K. N. O. 1 kl., L. K. V. A., m. m., f. d. Professorn, Fil. Dr GUSTAF HÅKAN JORDAN LJUNGGREN*.

VIII

Högskolan hoppas äfvenledes vid detta tillfälle få se närvarande *Biskopen öfver Göteborgs Stift, K. N. O. 1 kl., Teol. o. Fil. Dr EDVARD HERMAN RODHE; K. m. st. k. N. O., K. W. O. 1 kl., f. d. Konsul OSCAR EKMAN*, en af Göteborgs Högskolas frikostige donatorer, samt förre ledamoten af Högskolans Styrelse, *Redaktör S. A. HEDLUND*.

För öfrigt inbjuder jag härmed å Styrelsens vägnar vördsamligen till åhörande af denna offentliga föreläsning Högskolans lärare och lärjungar samt för öfrigt en hvar, som med intresse följer arbetet vid Göteborgs Högskola.

För dem som erhållit inträdesbiljetter till föreläsningen öppnas Stora Hörsalen kl. $\frac{1}{2}$ 1. Efter kl. 1 lämnas så långt utrymmet medgifver tillträde äfven åt personer utan biljetter.

Göteborg den 5 sept. 1894.

Johannes Paulson.
